

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۲۴ جولای ۲۰۲۱

یونس نگاه

زبان هزاره

در میان دوستان فیسبوکی من بحث زبان هزاره درین روزها گرم بوده است. من هم می‌خواهم نظرم را بگویم. مردم هزاره از لحاظ نفوس و جغرافیا کلان شده و از حد یک قوم به تدریج خارج شده راهی‌ست. زبان هزاره پس ازین بخواهیم یا نخواهیم، تنها فارسی نخواهد بود. پس ازین فارسی، هزارگی کویته، هزارگی استرالیا، انگلیسی، اردو و تعدادی از زبان‌های دیگری که کتله‌های کلان باشندگان هزاره به آن تکلم می‌کنند، زبان هزاره خواهد بود. اقوام دیگر نیز همین سرنوشت را داشته‌اند. مثلاً پشتون‌ها به زبان پشتو، اردو، فارسی، هندی و انگلیسی تکلم می‌کنند. یعنی کتله‌های بزرگ پشتون وجود دارند که قادر به صحبت به زبان پشتو نیستند. اما، خوب که دقت کنیم، آنچه در دراز مدت هویت پشتون‌ها را به عنوان یک جمعیت بزرگ انسانی نگه خواهد داشت، زبان پشتو خواهد بود نه دین اسلام، سرزمین افغانستان، زبان اردو یا مذهب حنفی.

از هزاره‌ها نیز عاقبت همان‌هایی هزاره باقی خواهند ماند که زبان فارسی را محور هویت خود می‌دانند، دیگران حتی اگر داغ‌تر از هزاره‌های فارسی‌زبان مدتی قوم‌پازی کنند نیز شانس بقا نخواهند داشت و در فرهنگ‌های کلان محیط خود (انگلیسی، اردو، المانی و دیگران) جذب شده غیرهزاره خواهند شد. اگر گروهی از آنان برای ساختن هویت هزارگی ویژه محلی خود با زبان و لهجه ترکیبی (فارسی، ترکی، مغلی، اردو، انگلیسی) هویت مستقلی بسازند، آن هویت دوام نخواهد داشت و فرزندان‌شان آن را چون چیز به دردنخور دور خواهند انداخت.

به‌نظر من هزاره‌های خارج از افغانستان حق دارند زبان خود را به دلایل کاربردی که خود مفید می‌دانند هزارگی بنامند و حق دارند به تدریج فرزندان خود را استرالیایی، سویدنی و المانی تربیه کرده و از ریشه‌های فرهنگی و قومی افغانستانی خود دور شوند. هرچه آنان در محیط خود بیشتر و زودتر خوی گرفته جذب شوند، به‌سودشان است. هزاره‌های پاکستان نیز به‌جای فارسی بهتر است اردو و انگلیسی بیاموزند. فارسی هیچ سودی برای آنان نخواهد داشت.

اما کتله اصلی هزاره‌ها به خصوص در افغانستان بدون فارسی نمی‌توانند زندگی کنند. تاریخ، فرهنگ، زبان و هویت‌شان فارسی است. شاید زمانی گروهی از هزاره‌ها مغولی، پشتو، ترکی و یا بلوچی صحبت می‌کرده‌اند؛ اما هویت کنونی مردم هزاره افغانستان بر محور فارسی یا همان دری شکل گرفته است و بقایش نیز وابسته به اتکاء به همین فرهنگ و زبان است.